

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.139/2025/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Bölcskey Zsolt Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Bölcskey Zsolt ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.198/2023/62. számú, 75. sorszám alatt kiegészített, 76. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperes részéről 63., az alperes részéről 65. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett részének a jövedelempótló járadék tőkeösszegére és annak a 2023. december 31-ig lejárt része után meghatározott kamatkötelezettségre vonatkozó rendelkezéseit helybenhagyja, egyebekben – a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozóan is – hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 14 639 (tizennégyezer-hatszázharminckilenc) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a részítéleti rendelkezésre jutó 36 886 (harminchatezer-nyolcszáznyolcvanhat) forint meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezett rendelkezésekkel összefüggésben a felperesnek és az alperesnek is 150 000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltsége merült fel.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2014. november 17-én közlekedési balesetet szenvedett, amelyet a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítással az alperesnél biztosított járműszerelvénnel okoztak. A felperes nem használta a biztonsági övét a káresemény során.

[2] A felperes a káresemény következtében 8 napon túl gyógyuló, súlyos, életveszélyes, többek között a jobb combcsont fejtávoli végének nyílt, darabos, elmozdulásos törésével, a sípcsont törésével, a bal combcsont törésével, jobb oldali sorozatbordatöréssel, jobb oldali köpeny-légmellel járó sérüléseket szenvedett.

[3] Az alperes a felperes kárbejelentését követően 6 731 565 Ft-ot fizetett meg a felperesnek.

[4] A felperes a sérülései miatt 2014. november 17-től 2014. december 27-ig előbb intenzív osztályon, majd traumatológián állt kórházi gyógykezelés alatt H.-ban, 2015. január 6-tól 2015. február 10-ig pedig ugyanitt a mozgásszervi rehabilitációs osztályon. Bár a felperes járáskészsége és önellátása javult, azonban az alkalmazott gyógytorna, fizioterápia, masszázs, aktív és passzív mozgás ellenére a jobb térd és a bal könyökízület mozgásai csak mérsékelt javulást mutattak, amiért a hatvani kórház traumatológiai osztálya javasolta a felperes bal könyökízületének műtétjét, ezért 2015. február 10-én ismét felvették a hatvani kórház traumatológiai osztályára, majd 2015. április 15-ig a kórház rehabilitációs osztályán kezelték. A kiegészítő fizioterápiás és masszázskézelés, valamint vízitorna mellett a felperes bal könyökének funkciói javultak és bővült a térdeinek mozgástartománya is, valamint mérséklődtek a fájdalmai is, ezért ambuláns gondozásba irányították, további gyógykezelése folytatásának javaslatával.

[5] A felperes ezt követően az alábbi időpontokban állt rehabilitációs gyógykezelés alatt B.-en az O. S. I.-ben: 2015. július 6-tól 2015. augusztus 3-ig, 2015. szeptember 10-től 2015. október 12-ig, 2015. november 23-tól 2016. január 11-ig, 2016. június 15-től 2016. június 18-ig, 2016. július 25-től 2016. szeptember 15-ig, 2016. december 11-től 2016. december 23-ig, 2017. január 4-től 2017. február 6-ig, 2017. március 20-tól 2017. április 3-ig, 2017. december 5-től 2017. december 11-ig, 2017. december 11-től 2017. december 23-ig, 2018. január 3-tól 2018. január 22-ig, 2019. január 4-én, 2019. január 15-től 2019. február 11-ig, majd 2020. március 2-től 2020. március 16-ig.

[6] Időközben, 2016. április 11-től 2016. április 14-ig ismét a hatvani kórház traumatológiai osztályán kezelték, majd ugyanitt 2016. április 22-én eltávolították a varratait. 2016. október 11-én a M. H. E. K. Ortopédiai Szakambulanciáján vizsgálták a jobb térdének panaszait, és endoprotézis beültetéséhez várólistára vették. 2018. augusztus 16-án magánrendelésen jelent meg, míg 2018. november 19-én a hatvani kórház tüdőgyógyászati szakrendelésén vizsgálták azon panaszát, hogy légzési funkciói nagy mértékben romlottak a káreseményt követően.

[7] A felperes 2019. február 19-én a bal könyökének panaszaival járt az O. G. K. Ambulanciáján is, majd 2019. február 22-én vizsgálták a P. .S. utcai K., R. és M. J. O. Traumatológiai Központ VII. számú Mozgásszervi Kontroll ambulanciáján is, ahol 2019. április 3-tól 2019. április 5-ig állt gyógykezelés alatt. Ugyanitt 2019. április 15-én, 2019. május 24-én, 2019. július 12-én, 2019. szeptember 6-án és 2019. november 28-án jelent meg kontrollvizsgálaton.

[8] Emellett 2018. szeptember 3-án, 2018. október 29-én és 2018. december 17-én a hatvani kórház pszichiátriai szakrendelésén is kezelés alatt állt.

[9] Időközben a felperes rokkantsági ellátásához készített szakértői vélemények a mozgásszervi károsodását, illetőleg össz-szervezeti egészségkárosodását 50%-ban határozták meg azzal, hogy foglalkozási rehabilitációja nem javasolt.

[10] A felperes mindkét oldali térdközeli töréseit térdízületi protézis beültetésével kezelték, amelyet követően a bal oldalon jó térdmozgás alakult ki, a jobb oldalon viszont jelenleg is mérsékeltén beszűkült mértékű térdmozgás észlelhető. Ugyanakkor mindkét térd vonatkozásában mérsékelt fokú oldalirányú térdízületi instabilitás áll fenn, és a jobb alsó végtag kb. 2,5 cm-rel rövidebb. A felperes emiatt a rövidtávú helyváltoztató mozgásában közepes fokban, a hosszútávú helyváltoztatásában és a tömegközlekedési eszközök igénybevételével összefüggésben súlyos fokban károsodott.

[11] A felső végtagi sérüléseit sorozatműtétekkel próbálták gyógyítani, amelyek ellenére a bal könyök hajlításos zsugorodása következett be, emiatt a bal felső végtag funkciója súlyos fokban károsodott, a bal kezét komoly fokban korlátozottan tudja csak használni. Ugyancsak a káresemény következményeként a bal váll ízületének mozgása is beszűkült és a bal keze is funkciózavarban szenved csuklóízületi mozgásbeszűküléssel, a kéz ujjainak manipulációs zavarával és jelentősen csökkent erejével.

[12] A felperes három végtagja is jelentős mértékben megsérült a káresemény során, ezért a rehabilitációs kezelések ellenére is többrétű segítségre szorul, illetőleg szorult mind a személye körül, mind a háztartási és ház körüli munkákban, mind a fürdőszoba használatában. A felperest már a káreseményt megelőzően is kezelték rekurrens depressziós tünetek miatt, azonban a káreseményt követően feszültségszökkentő és altató hatású gyógyszerek szedésére szorult, mert a korábbi tünetei olyan fokban mélyültek el, amely pszichiátriai kezelést igényelt.

[13] A felperes a káreseményt követően 2015. november 17-ig részesült táppénzben, munkaviszonyát pedig 2015. november 11-én megszüntették, amely időponttal az alperes peren kívül megtérítette a felperes keresetvesztését. A felperes bár szobafestő-mázoló és könnyűgépkészítő képesítéssel rendelkezik, a káreseményt megelőző évben eladóként dolgozott, ahol a bruttó munkabére 118 000 Ft volt. Részére 2015. november 24. óta havi 69 025 Ft, 2016-ban havi 70 130 Ft, 2017-ben havi 73 980 Ft rokkantsági ellátást folyósítottak.

[14] A felperes a megváltoztatott keresetében kérte az alperes kötelezését sérelemdíj címén 17 000 000 Ft és annak 2014. november 17-től a kifizetésig számított késedelmi kamatai, lejárt kártérítés címén pedig 12 587 633 Ft, valamint 5200 Ft után 2014. november 17-től, 1 484 519 Ft után 2016. május 15-től, 560 000 Ft után 2016. május 22-től, 1 457 200 Ft után 2016. július 31-től, 3 187 200 Ft után 2016. december 16-tól, 673 400 Ft után 2016. december 19-től, 410 000 Ft után 2016. december 31-től, 53 065 Ft után 2017. június 7-től, 652 296 Ft után 2018. január 15-től, 170 000 Ft után 2018. augusztus 17-től, 3 934 753 Ft után 2022. május 12-től, 6 372 431 Ft után pedig 2017. május 7-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai megfizetésére. Emellett költségtérítő járadék címén 2019. január 1-jétől véghatáridő nélkül kérte kötelezni az alperest havi 133 760 Ft, a lejárt járadékrész után pedig 2020. november 30-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatának megfizetésére. Jövedelempótló járadék címén 2019. január 1-jétől 2019. december 31-ig havi 205 269 Ft, 2020. január 1-jétől pedig véghatáridő nélkül kérte kötelezni az alperest havi 230 005 Ft megfizetésére, a lejárt járadékrész után pedig 2021. május 31-től a kifizetés napjáig számított késedelmi kamat megfizetésére is. Mindezek felül 3 000 000 Ft 2014. november 17-től 2016. április 1-jéig járó késedelmi kamatai és perköltsége megfizetésére is kérte kötelezni az

alperest. Hivatkozása szerint az alperes biztosítottja által okozott balesetben elszenvedett testi és lelki sérülései miatt a már megfizetett 5 000 000 Ft sérelemdíjon felül az általa igényelt sérelemdíjra jogosult, továbbá a káresemény miatt mind a kezelés, mind a lábadozás, mind a kialakult állapota mellett számtalan kiadása és elmaradt jövedelme is keletkezett.

[15] Az alperes az ellenkérelmében 1 500 000 Ft sérelemdíj és annak a 2015. február 24-i kárbejelentéstől számított kamatai, a káreseményt megelőző egy évben elért, igazolt jövedelmének alapulvételével (és 20%-os közrehatással) számított lejárt és jövőbeni keresetvesztése, szintén a jövőre nézve havi 16 000 Ft közlekedési többletköltség valamint 10 000 Ft háztartási és ház körüli kisegítés címén igényelt járadék erejéig nem ellenezte a kereset teljesítését, azt meghaladóan kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Hivatkozása szerint a felperest 20%-os mértékű közrehatás terheli a biztonsági öv használatának elmulasztása miatt. Ennek figyelembevételével pedig a pert megelőzően túlnyomórészt kompenzálta a felperes vagyoni és nem vagyoni károsodását, amelyet és az általa elismert mértéket meghaladóan a felperes nem bizonyította egyéb követelését.

[16] Az elsőfokú bíróság a 12.P.20.0../2022/96. számú (rész)ítéletével kötelezte az alperest sérelemdíj címén 5 000 000 Ft, kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési többletköltség címén 399 932 Ft, kórházi élelemfeljavítás címén 355 200 Ft, kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség címén 530 065 Ft, kórházi kezelés során felmerült gondozási többletköltség címén 100 000 Ft, otthoni ápolás, gondozás költsége címén 512 500 Ft, gyógyszerköltség címén 137 600 Ft, tisztasági többletköltség címén 93 600 Ft, háztartási- és ház körüli kisegítés költsége címén 886 000 Ft, kísérő közlekedési többletköltsége címén 840 000 Ft, keresetvesztesség címén 6 372 431 Ft, a fürdőszoba átalakításának költsége címén 3 934 753 Ft és mindezek kamatai, valamint 2019. január 1-jétől véghatáridő nélkül költségtérítő járadékként rehabilitáció címén havi 20 000 Ft, gyógyszer és gyógyászati segédeszköz címén havi 15 000 Ft, közlekedés címén havi 25 000 Ft, háztartási- és ház körüli kisegítés címén havi 30 000 Ft, a felperes személye körüli kisegítés címén havi 10 000 Ft, jövedelempótló járadék címén 2019. január 1-jétől 2019. december 31-ig havi 205 269 Ft, 2020. január 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 230 000 Ft megfizetésére. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet.

[17] Az ítéltábla a Pf.I.20.2../2023/6. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette, annak nem fellebbezett rendelkezéseit – a hatályon kívül helyezett rendelkezések kivételével – nem érintette, a fellebbezett részét részben megváltoztatta és a sérelemdíj összegét felemelte 11 000 000 Ft-ra, míg az alperest a sérelemdíj után terhelő kamatfizetési-kötelezettség kezdő napját 2023. január 12. napjában állapította meg, a kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési többletköltség tőkeösszegét leszállította 319 946 Ft-ra, a kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség tőkeösszegét leszállította 42 452 Ft-ra, egyebekben – a hatályon kívül helyezett rendelkezések kivételével – helyben hagyta, míg az elsőfokú részítélet kórházi élelemfeljavítás költsége, rehabilitáció költsége, kórházi kezelés során felmerült gondozás többletköltsége, otthoni ápolás és gondozás költsége, tisztasági többletköltség, háztartási és ház körüli kisegítés költsége, kísérő közlekedési többletköltsége, keresetvesztesség és a fürdőszoba átalakításának költsége címén megítélt kártérítésre, valamint a költségtérítő és jövedelempótló járadék címén megítélt valamennyi kártérítésre, továbbá a perköltség, a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett perköltség viselésére vonatkozó részeit hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az ítéltábla egyúttal rendelkezett a jogerős részítélettel elbírált kereseti kérelemre

jutó perköltség és fellebbezési illeték viseléséről is, megállapítva a felek további másodfokú perköltségének és a meg nem fizetett további fellebbezési illetéknek az összegét (a továbbiakban: jogerős részítélet). A jogerős részítélet indokolása szerint az elsőfokú „ítélet” nem döntött valamennyi kereseti kérelemről (a 3 000 000 Ft összegű jogcím nélküli előleg után követelt kamatkövetelésről), egyes rendelkezései és indokolása között pedig olyan fokú ellentét volt, illetőleg egyes kártételek körében az indokolás olyan mértékben volt hiányos és ellentmondásos, hogy az ítéltábla csak az ezen eljárási szabálysértésekkel nem érintett körben (közrehatás 20%-os mértéke, sérelemdíj, tönkrement ingóságok, kórházi látogatásokkal és kontrollkezelésekkel kapcsolatos közlekedési többletköltség, gyógyszerköltség) hozhatott érdemi döntést, egyes nem fellebbezett kártételeket (rezsi- és telefonköltség, művelődési többletköltség) nem érintve. A jogerős részítélet továbbá amellest, hogy az új eljárásra vonatkozóan feltüntette a jogvita fellebbezési eljárásra rögzült kereteit is, szükséges eljárási cselekményként – egyebek mellett – előírta, hogy gondoskodni kell a beszerzett szakértői vélemények hiányosságainak és ellentmondásainak kiküszöböléséről, rendelkezni kell valamennyi kereseti kérelemről, továbbá valamennyi marasztalás esetében a teljesítési határidőről is és az érdemi döntés megalapozására eleget kell tenni az indokolási kötelezettségnek, amely indokolásnak összhangban kell lennie a meghozott döntéssel, és rögzítenie kell, hogy az elsőfokú bíróság miként értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, abból milyen tényeket állapított meg, továbbá hogy milyen tények, bizonyítékok és számítás alapján, mely jogszabályhelyekre tekintettel hozta meg döntését, illetőleg milyen okból mellőzött valamely nyilatkozatot vagy bizonyítást.

[18] A felperes az új eljárás során megváltoztatott keresetében kérte az alperes kötelezését 471 200 Ft kórházi élelmelfeljavítás és annak 2016. május 15-től számított kamatai, 521 837 Ft rehabilitációs többletköltség és annak 2018. január 15-től számított kamatai, 448 000 Ft kórházi gondozás többletköltsége és annak 2016. május 22-től számított kamatai, 538 720 Ft otthoni ápolás többletköltsége és annak 2016. december 19-től számított kamatai, 322 880 Ft tisztasági többletköltség és annak 2016. július 31-től számított kamatai, 1 297 280 Ft háztartási és ház körüli kisegítő többletköltsége és annak 2016. december 16-tól számított kamatai, 1 103 000 Ft kísérő közlekedési többletköltsége és annak 2016. december 16-tól számított kamatai, 4 773 679 Ft keresetvesztés és annak 2017. május 7-től számított kamatai, akadálymentesített fürdőszoba kialakítási költsége jogcímén elsődlegesen 3 753 248 Ft és ebből 3 147 802 Ft után 2022. május 12-től, 3 753 248 Ft után 2024. május 13-tól számított kamatai, másodlagosan a meglevő fürdőszoba átalakítási költségeként 2 644 400 Ft és annak 2022. május 12-től számított kamatai megfizetésére. A költségterítő járadékigényét illetően 2019. január 1. és 2023. december 31. napjai közötti időszakra havi 23 008 Ft rehabilitációs járadék, 12 000 Ft otthoni ápolási, gondozási járadék, 32 000 Ft háztartási és ház körüli kisegítői járadék, 28 000 Ft kísérő közlekedési többletköltségének járadéka, 12 000 Ft gyógyszerjáradék és mindezek 2020. november 30-tól számított kamatai, míg 2024. január 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 26 344 Ft rehabilitációs járadék, 13 740 Ft otthoni ápolási, gondozás járadék, 36 640 Ft háztartási és ház körüli kisegítői járadék, 32 060 Ft kísérő közlekedési többletköltségének járadéka és 13 740 Ft gyógyszerjáradék, valamint mindezek 2024. január 1-jétől számított kamatainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Jövedelempótló járadék címén 2019. évre havi bruttó 155 980 Ft és ennek 2019. június 30-tól számított kamatai, 2020. évre havi bruttó 174 451 Ft és ennek 2020. június 30-tól számított kamatai, a 2021. január 1. és október 31. napjai közötti időszakra havi bruttó 203 263 Ft, 2021. november és december hónapokra havi bruttó 201 897 Ft és mindezeknek 2021. június 30-tól számított kamatai, a 2022. január – október hónapokra havi bruttó 245 584 Ft, 2022. november és december hónapokra havi bruttó 238 666 Ft és mindezeknek 2022. június 30-tól számított kamatai, a 2023. január 1. és október 31. napjai közötti időszakra havi bruttó

260 138 Ft, 2023. november és december hónapokra havi bruttó 257 014 Ft és mindezeknek 2023. június 30-tól számított kamatai, 2024. január 1-jétől pedig véghatáridő nélkül havi bruttó 257 014 Ft és ennek 2024. január 1-jétől számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Változatlanul kérte az aleres kötelezését a 3 000 000 Ft előleg kamatainak megfizetésére. A 2024. évre vonatkozóan megváltoztatott kereset alapjaként hivatkozott a megváltozott inflációs környezetre.

[19] Az alperes az új eljárás során is fenntartotta az ellenkérelmét, részben elismerve a keresetet. Ennek részeként a jövedelempótló járadékot a 2019. év vonatkozásában havi 57 239 Ft, 2020-tól kezdődően pedig havi 64 074 Ft erejéig ismerte el, azt meghaladón kérte a kereset elutasítását.

[20] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 7 406 385 Ft vagyoni kártérítést és annak (a 76. sorszám alatt kijavított rendelkező részében részletezett) kamatait; költségtérítő járadékként a 2019. január 1. és 2023. december 31. napjai közötti időszakra:

- rehabilitációs költségek járadékaként havi 23 008 Ft-ot és 2020. november 30-tól számított kamatait,
- háztartási és ház körüli kisegítés járadékaként havi 25 000 Ft-ot és 2020. november 30-tól számított kamatait,
- kísérő közlekedési többletköltségének járadékaként havi 16 000 Ft-ot és 2020. november 30-tól számított kamatait,
- (ugyancsak) háztartási és ház körüli kisegítés járadékaként havi 25 000 Ft-ot és 2020. november 30-tól számított kamatait,
- (ugyancsak) kísérő közlekedési többletköltségének járadékaként havi 10 000 Ft-ot és 2020. november 30-tól számított kamatait,

költségtérítő járadékként 2024. január 1-jétől véghatáridő nélkül:

- rehabilitációs költségek járadékaként 26 344 Ft-ot,
- gyógyszer-többletköltség járadékaként havi 5000 Ft-ot és 2020 január 30-tól számított kamatait,
- (ugyancsak) gyógyszer-többletköltség járadékaként havi 8000 Ft-ot,
- háztartási és ház körüli kisegítés járadékaként havi 30 000 Ft-ot,
- kísérő közlekedési többletköltségének járadékaként havi 18 000 Ft-ot,
- (ugyancsak) háztartási és ház körüli kisegítés járadékaként havi 30 000 Ft-ot,
- „kisegítő” közlekedési többletköltségének járadékaként havi 10 000 Ft-ot;

jövedelempótló járadékként:

- a 2019. január 31. és december 31. napjai közötti időszakra havi 57 239 Ft-ot és 2019. június 30-tól számított kamatait,
- a 2020. január 31. és 2023. december 31. napjai közötti időszakra havi 64 074 Ft-ot és 2020. június 30-tól számított kamatait,
- 2024. január 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 64 074 Ft-ot; emellett 100 492 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet. Az alperest kötelezte 660 000 Ft kereseti és 440 000 Ft fellebbezési illeték, valamint 536 712 Ft állam által előlegezett költség megfizetésére, illetőleg megállapította, hogy a járadékra vonatkozó rendelkezések előzetesen

végrehajthatóak. Az ítéletet 75. sorszám alatt jogerősen kiegészítve kötelezte az alperest 3 000 000 Ft-nak a 2014. november 17-től 2016. április 1-jéig terjedő időszakra számított kamatai megfizetésére is.

[21] Az ítéletét – az ügy érdemét tekintve és a másodfokú eljárás szempontjából jelentős megállapításokat illetően – az alábbiakkal indokolta:

[22] A kórházi élelemfeljavítás költsége iránti kárigény jogalapját alátámasztotta a beszerzett orvosszakértői vélemény, annak napi 2000 Ft-os összege a felperes által megjelölt 296 nappal ellentétben 261 napra számítható, és amely a kármegosztásra jutó 20%-kal csökkentve 405 600 Ft (és annak kamatai). Köztudomású tényként nem vehette figyelembe, hogy az ilyen kiadás a köztudottan szegényes kórházi kosztot egészíti ki, de a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. §-ának (1) bekezdése alapján mérlegelhetette, hogy a felperes mint bizonyító fél eleget tett-e a jogalapot és összegszerűséget illető bizonyítási kötelezettségének. A szakvéleményben foglaltak, valamint Cs. L. P. és D. Zs.-né tanúk vallomásai alapján pedig arra az álláspontra helyezkedett, hogy részben eleget tudott tenni.

[23] A rehabilitációs többletköltség iránti igény jogalapja fennállt: az alperes is megtérített erre vonatkozóan 9 184 Ft-ot, a perben azonban arra hivatkozott, hogy a felperes az e vonatkozásban hivatkozott szolgáltatásokat a társadalombiztosítás által finanszírozott ellátás keretein belül is igénybe tudta volna venni. A felperes ezzel szemben azt adta elő, hogy megfelelő kárrendezés hiányában nincs abban a helyzetben, hogy ezt a költséget megelőlegezze. Az orvosszakértői vélemény szerint azonban ezek a kezelések indokoltak, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) „6:522. §-a” szerint a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni, a (2) bekezdésének c) pontja szerint pedig a teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket is. A rehabilitációs többletköltség mint kár pedig jogilag már akkor is bekövetkezett, amikor e költség szükségessé vált a felperes vagyoni hátrányának kiküszöböléséhez, függetlenül attól, hogy azt ténylegesen kifizette-e. A Pp. 263. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel a felperes teljes egészében eleget tett a bizonyítási kötelezettségének, figyelemmel M. Gy. és D. Zs.-né tanúk vallomásaiban foglaltakra is, ezért (20%-os korrekcióval) 521 837 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[24] A kórházi kezelés során felmerült gondozási többletköltséget jogalapjában szintén alátámasztotta az orvosszakértői vélemény, az összegszerűségét illetően azonban a felperes csak részben tett eleget a bizonyítási kötelezettségének, ezért a közrehatás és a kárrendezés során történt megtérítést is figyelembe véve csak 296 000 Ft tőke megfizetésére kötelezte az alperest: a kórházi kezelések első 9 hónapjára 30 000, a további 5 hónapjára 20 000 Ft alapulvételével, mert túlzottnak találta a felperes házastársa által nyújtott gondozásra kalkulált havi 40 000 Ft-os ellenértéket. Kitért ezzel kapcsolatban arra is, hogy miután a jogerős részítélet e vonatkozásban hatályon kívül helyezte a korábbi elsőfokú részítéletet, a jogerős részítélet indokolásának [88] bekezdésében rögzítettek, amely szerint immáron nem vitás a felek fellebbezési kérelmének és ellenkérelmének korlátai között, hogy a felperest e címen 80 000 és 100 000 Ft közötti összeg illeti meg, nem kötötték, ezért marasztalhatott 296 000 Ft megfizetésére.

[25] Az otthoni ápolás és gondozás többletköltsége körében az orvosszakértői vélemény meghatározta ennek indokoltságát és időszükségletét, amely és a felperes házastársának tanúvallomása alapján ezen igény jogalapja bizonyítottan fennállt 35 hónapra. Azonban annak ellenére is indokoltnak tartotta havi 25 000 Ft-ban meghatározni ennek az összegét, hogy az orvosszakértő differenciált az egyes időszakokat illetően 24, 8, illetőleg 2 órában. A hozzátartozók által nyújtott szolgáltatások ellenértékének a meghatározása során ugyanis az általuk ellátott tevékenységek jellege és időigénye bír alapvető jelentőséggel, és nincs olyan arányszám, amellyel a piaci szolgáltatások díjszabása minden károsult esetében általános érvénnyel alkalmazható lenne. Amennyiben azonban a bizonyított ápolási és gondozási tevékenységeket nem a házastársa látta volna el ingyenesen, azok ellenértékét ténylegesen is meg kellett volna fizetnie, amelynek kapcsán utalt a bírói gyakorlatra is. Ezért 538 720 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[26] A tisztasági többletköltség iránti kárigényt 93 280 Ft és kamatai vonatkozásban találta megalapozottnak, amelynek indokai körében utalt arra is, hogy a jogerős részítéletben a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaiként rögzült 93 600 Ft-ot meghaladó marasztalásra nem kerülhetett sor.

[27] A háztartási és ház körüli kisegítés többletköltsége körében lefolytatta a szakértői bizonyítás kiegészítését a jogerős részítéletben foglaltaknak megfelelően a felperes által bérelt tóparti ingatlan tényleges térmértékére. Az orvosszakértői és tanúbizonyítás (M. Gy. és A. M. vallomásai) eredményeként változatlanul arra a megállapításra jutott, hogy e követelés jogalapja fennáll mind a lakóhely, mind a felperes által bérelt tóparti ingatlan vonatkozásában. Az alperes ellenkérelmében foglaltak miatt idézve a Ptk. 6:521. §-át is, amely szerint nem állapítható meg az okozati összefüggés azzal a kárral kapcsolatban, amelyet a károkozó nem látott előre, nem találta alaposnak az alperes érvelését, hogy hiányzik az okozati összefüggés a felperes azon kárával összefüggésben, amelynek alapját az képezi, hogy a felperes tudva az egészségi állapotáról a káreseményt követő 3 évvel bérelte a tóparti ingatlant. Ez ugyanis akkor lenne elfogadható, ha a felperes a káreseményt megelőzően még az édesapja életében, még nem bérlőként, de nem végezte volna el azon munkákat, amelyek elvégzésére a közlekedési balesetét követően nem vitásan már nem képes. M. Gy. és A. M. érdektelen tanúk vallomása alapján azt állapította meg, hogy már a közlekedési balesetét megelőzően is az édesapja idős korára figyelemmel a felperes látta el ténylegesen a szükséges és indokolt, az igazságügyi mezőgazdasági szakértő által konkrétan nevesített munkákat, ezért az okozati összefüggés hiánya nem zárta ki e kárigény érvényesítését. Az alperest terhelte a Ptk. általa hivatkozott 6:521. §-ában foglaltakra tekintettel a bizonyítás e vonatkozásban. A tóparti ingatlan térmértékét illetően pedig a felperes 55. sorszámú irata részletesen „meghivatkozva a megismételt eljárás során előterjesztett kiegészítő mezőgazdasági szakértői vélemény azon megállapításait, valamint a M.-i Horgász Egyesület elnöke tájékoztatásának azon részeit, amelyek összevetése alapján a felperes álláspontja szerint a jogerős részítéletében hivatkozott ellentmondás a megítélése szerint feloldásra került”, amelyet a felperes az 57. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatával személyesen is pontosított. Az elsőfokú bíróság ezért arra a meggyőződésre jutott, a további 181,4 m² térmérték figyelembevétele is indokolt jogilag, nem csak a bérleti szerződésben rögzített 50 m²-é. Az igazságügyi mezőgazdasági szakértő pedig már az alapeljárás során nevesítette azokat a tevékenységeket, amelyeket reálisnak és folyamatosan elvégzendőnek értékelt mind a lakóhely, mind a bérelt terület vonatkozásában, és előadta a szakvélemény 7. oldalán, hogy a 3-as számú mellékletben a táblázatban szerepelteti az általa figyelembe vehetőnek értékelt munkaórákat és értékeket is. E kiegészítésekkel pedig a

szakvélemény nem tekinthető aggályosnak, ezért a kért 49 hónapra az igényelt 40 000 Ft-tal szemben havi 30 000 Ft-ot talált megalapozottnak, amelyet korrigálva a kármegosztással és a már megtörtént alperesi térítéssel 905 280 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[28] A kísérő közlekedési többletköltsége kapcsán a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az alperes által elismert havi 16 000 Ft-hoz képest havi 35 000 Ft megtérítése indokolt, figyelemmel arra is, hogy e követelés jogalapját az orvosszakértői vélemény, valamint M. Gy. és A. M. tanúk vallomásai is alátámasztották. A rendelkezésére álló bizonyítékokat akként értékelte és mérlegelte, hogy a felperes teljeskörűen nem tudott eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének, azonban az alperes által elismert havi 16 000 Ft helyett havi 25 000 Ft közlekedési többletköltség megítélése indokolt, ezért a már megtérített összeg, valamint a 20% levonásával 711 200 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[29] A fürdőszoba átalakításával felmerült kárigény körében kitért arra, hogy a felperes azt adta elő: a jelenlegi állapotában indokoltnak tartja, hogy a fürdőszoba csúszásmentes legyen, kapaszkodókat is ki kell alakítani, illetve át kell alakítani a zuhanyzót is, mert amennyiben a protézisek mindkét térdében működnek és nem kényszerül tolószékbe, ezzel az akadálymentesítéssel tudná használni a mostani fürdőszobát. A kirendelt műszaki szakértő pedig erre az esetre és egy új fürdőszoba kialakítása esetére is kimunkálta a költségeket, a felperes pedig ehhez igazította a keresetét. Az akadálymentesítés 2024. évi áron 3 305 500 Ft, amely tartalmazza a balesetveszélyes kazán cseréjét is. Az orvosszakértői vélemény szerint az akadálymentesítésnek egy magasabb fokát kell kialakítani, amely alapján nem vitatható, hogy e követelés jogalapja fennáll. Az összeget illetően pedig annak alapjául elfogadta a kiegészített műszaki szakértői véleményt, amely az alperes álláspontjától eltérően aggálymentes volt. A felperes nyilatkozatát értékelve nem indokolt új fürdőszoba kialakítása, azonban műszakilag és jogilag is értékelve indokolt a jelenlegi gázkazán cseréje, mert indokolt a felperes által „citált műszaki jogi” összefüggések figyelembevétele. A káreseményt követően, 2016. július 1-jétől csak zárt égésterű kondenzációs kazánra adható ki engedély. Miután az átalakítás célja, hogy a felperes a házastársa segítsége nélkül is biztonságosan használhassa a fürdőszobát, ez csak a kazán cseréjével biztosítható. Ezért alaptalan volt az elsődleges kárigény (új fürdőszoba létesítése), és a másodlagos igény alapján, levonva abból 20%-ot, 2 644 400 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[30] A keresetvesztesség címén támasztott igényt az alperes által is elismert 1 290 068 Ft (és kamatai) összegben fogadta el az ítéletben indokoltak szerint.

[31] A rehabilitációval kapcsolatos járadékigény kapcsán az orvosszakértői vélemény megállapította, hogy rendszeres gyógytorna, időszakos fizioterápiás kezelések, úszás és kerékpározás indokolt. A fizioterápiás kezeléseket évenként kétszer kúra-szerűen, kúránként 10-14 alkalommal indokolt végrehajtani. A gyógytornát napi rendszerességgel, a kerékpározást pedig akár szobakerékpárral is lehet végezni, élethosszig. Bár az alperes mint bizonyítatlant kérte ennek az elutasítását, erre nem volt lehetőség, mert az orvosszakértő annak indokoltságát alátámasztotta. Az összegszerűségét pedig egyezően értékelte a lejárt követeléssel, amely alapján a követelés nem volt eltúlzott.

[32] A gyógyszerköltség iránti járadékigény elutasítását is alaptalanul kérte az alperes bizonyítatlanság címén. A felperes ugyanis M. Gy., A. M. és D. Zs.-né tanúk vallomásai mellett kifejezetten hivatkozott az orvosszakértői szakvéleményben tett azon megállapításra, hogy tartósan és folyamatosan gyógyszeres terápiára szorul, amely pszichiátriai javaslat alapján a Zopigen és a Frontin. Igen nagy valószínűséggel e gyógyszerek szedése élethosszig indokolt tekintettel a baleset óta eltelt időre. Az orvosszakértő szerint is szakértői szempontból elfogadható a gyógyszerköltségek járadékosítása. A járadékigény jogalapja tehát fennáll, de csak erre a két gyógyszerre, ezért a járadékigény eltűzött, és 2019-2023. évekre a közrehatással számolva havi 5000 Ft (és kamatai), 2024. január 1-jétől pedig havi 8000 Ft erejéig marasztalta az alperest. Ez utóbbi járadékigény vonatkozásában azonban az alperes kamat megfizetésére már nem köteles.

[33] A közlekedési többletköltség címén támasztott járadékigény körében a jogerős részítélet alapjául szolgáló másodfokú eljárásra kialakultak a jogvita keretei 16 000 és 25 000 Ft között, amelyhez képest az alperes az ellenkérelmét meg nem engedhető módon megváltoztatva kérte a kereset elutasítását. A felperes a megismételt eljárás során az alapeljárással egyezően havi 35 000 Ft-ot érvényesített, amelyből lejárt követelésként havi 25 000 Ft-ot ítélt meg. E követelés jogalapját a rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztják, azonban az összecszerúségét a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján akként bírálta el, hogy annak összege 2019-2023. években havi 16 000 Ft (és annak 2020 november 30-tól számított kamatai), míg 2024. január 1-jétől havi 18 000 Ft, viszont kamatfizetési kötelezettség nélkül a 20%-os közrehatás elszámolásával. „Figyelemmel a jogilag is releváns időszakok különbözőségére is törvényes lehetőség volt arra, hogy a lejárt, a de facto lejárt, valamint a jövőbeni felperesi járadékigény vonatkozásában az elsőfokú bíróság eltérő összegben marasztalja az alperest.” Az pedig nem vitás, hogy a felperes bár járóképes, már nem képes a tömegközlekedési eszközök igénybevételére és személygépkocsival is csak az általa lakott településen belül tud kisebb távolságokat megtenni. Ezért csupán 18 000, illetve 21 600 Ft vonatkozásában alapos e járadékigény, és a felperesi közrehatás okán 16 000, illetve 18 000 Ft járadék megfizetésére kötelezte csupán az alperest.

[34] Az otthoni ápolás, gondozás címén követelt járadék esetében lejárt követelésként havi 25 000 Ft-ot fogadott el. A jogalap egyező fennállása mellett e járadék összecszerű bizonyításának a felperes az orvosszakértői bizonyítással és házastársa tanúvallomásával csak részben tudott eleget tenni. A felperes 2019-2023. évekre havi 12 000 Ft-ot (és kamatait) kért, 2024. január 1-jétől havi 13 740 Ft-ot és annak 2024. január 1-jétől számított kamatait. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján mind a két időszakra havi 10 000 Ft költségpótló járadék megfizetésére kötelezte az alperest, mert a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a „de iure lejárt vagyoni kárigényéhez képest alacsonyabb összegű járadékigény meghatározása indokolt, amely figyelembe veszi azt a körülményt, hogy a felperes rehabilitációs gyógykezelését követően a felperes a házastársa részéről milyen tevékenységek kapcsán és milyen időtartamban szorul segítségre.”

[35] A háztartási és ház körüli kisegítés címén követelt járadék kapcsán M. Gy., A. M. és D. Zs.-né vallomásai, valamint az orvosszakértői bizonyítás alapján nem vitatható, hogy e járadékigény jogalapja fennáll és azt összecszerúségében is túlnyomórészt alaposnak találta. A „2024. január hó 1. napjától folyamatosan véghatáridő nélkül az alperes részéről fizetendő ezen költségpótló járadék vonatkozásában egyezően a másik négy költségpótló járadékkal arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy e vonatkozásban az alperes késedelmi kamat

megfizetésére nem köteles, ugyanakkor a de facto lejárt járadékigény vonatkozásában ezen költségpótló járadék tekintetében is késedelmi kamat megfizetésére is kötelezte az alperest.” A lejárt követelést havi 30 000 Ft alapulvételével határozta meg. A 2019-2023. évekre 30 000 Ft, 2024. január 1-jétől havi 36 000 Ft vonatkozásában találta alaposnak a kereseti kérelmet, azonban a 20%-os közrehatás miatt az első időszakra havi 25 000 Ft, a második időszak havi 30 000 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan bizonyító félként a felperes köteles viselni a bizonyítás sikertelenségének következményét.

[36] A jövedelempótló járadékot illetően nem volt lehetőség a felperes által kimunkált jövedelemveszteség figyelembevételére, aki arra alapította ezt, hogy méltánytalan lenne a garantált bérminimum alapulvétele, mert a képesítései alapján magasabb jövedelemre is szert tehetett volna. Ehhez képest az alperes számszaki levezetése felelt meg a Ptk. 6:528. §-ának (4) bekezdésében szabályozottnak, ezért 2019. évre havi 57 239 Ft (és kamata), 2020-tól 2023-ig havi 64 074 Ft (és kamata), illetőleg 2024-től is havi 64 074 Ft megfizetésére kötelezte az alperest.

[37] Az ítélet „Zárórészében” rögzítette a perköltség, valamint a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó megállapításait.

[38] A felperes a fellebbezésében (az ítélet kiegészítése és kijavítása mellett) kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és a 2024. január 1-jétől megítélt havi 26 344 Ft rehabilitációs járadék, 18 000 Ft kísérő közlekedési többletköltségének járadéka és a háztartási és házkörüli kisegítés címén megítélt havi 30 000 Ft után az alperest a 2024. január 1-jétől számított kamatok megfizetésére is kötelezni, a 2024. január 1-jétől megítélt havi 5000 Ft gyógyszerköltség és 2020. január 30-tól számított kamata megváltoztatását 2019. január 1-jétől 2023. december 31-ig járó havi 12 000 Ft-ra és annak 2020. november 30-tól számított kamataira, míg a 2024. január 1-jétől e címen megítélt havi 8000 Ft felemelését havi 13 740 Ft-ra és annak 2024. január 1-jétől számított kamataira, a kísérő közlekedési többletköltsége címén 2019. január 1-jétől 2023. december 31-ig megítélt havi 10 000 Ft járadék és annak 2020. november 30-tól számított kamatait, valamint 2024. január 1-jétől megítélt 10 000 Ft-ot megváltoztatni otthoni ápolás-gondozás járadékára, és az utóbbi esetében is annak a 2024. január 1-jétől számított kamatai megfizetésére kötelezni az alperest, valamint a 2020. január 1-jétől megállapított jövedelempótló járadék havi bruttó összegének felemelését 2020. január 1-jétől 2020. december 31-ig 64 074 Ft-ra és ennek 2020. június 30-tól számított kamataira, 2021. január 1-jétől október 31-ig 67 353, november 1-jétől december 31-ig 65 986 Ft-ra és ennek 2021. június 30-tól számított kamataira, 2022. január 1-jétől október 31-ig 88 878 Ft-ra, november 1-jétől december 31-ig 81 959 Ft-ra és ennek 2022. június 30-tól számított kamataira, 2023. január 1-jétől október 31-ig 92 554 Ft-ra, november 1-jétől december 31-ig 89 430 Ft-ra és ennek 2023. június 30-tól számított kamataira, 2024. január 1-jétől pedig véghatáridő nélkül 102 497 Ft-ra és 2024. január 1-jétől számított kamataira. Kérte az alperes első- és másodfokú perköltségében való marasztalását is.

[39] A fellebbezését azzal indokolta a 2024. január 1-jétől kért kamatok körében, hogy a rendelkező rész nem tartalmaz kötelezést erre a kereseti kérelemre vonatkozóan, de e vonatkozásban az indokolás is hiányos, amelynek [297] bekezdése csupán utal a járadékok utáni kamatfizetési kötelezettségre. A kamatfizetési kötelezettség azonban a járadék vonatkozásában is fennáll a Ptk. 6:532. valamint 6:48. §-ai alapján arra is tekintettel, hogy

2024. január 1-jétől 10 hónap eltelt, azaz a folyó járadékkövetelésnek lejárt része is keletkezett.

[40] A gyógyszerköltségre vonatkozó járadékgény körében ellentmondás van a rendelkező rész és az indokolás között, és ez alapján vélhetően az előbbi elírással terhelt, a tényleges bírói szándék az indokolás alapján feltételezhető. Az indokolás azonban hiányos is, mert a kereset a két ott említett gyógyszer mellett fájdalomcsillapító gyógyszerre és krémre, valamint időszakosan cserélendő sarokemelőre is vonatkozott, amelyeket az orvosszakértői vélemény is alátámasztott. Az indokolásból azonban nem derül ki, hogy ezek mi okból nem téríthetők.

[41] Az indokolás hiányos a vonatkozásban is, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a 2024. január 1. napjától számított kamat megfizetésére vonatkozó követelést, azonban döntését nem indokolta. E vonatkozásban is visszautalt a Ptk. kamatfizetésre vonatkozó szabályaira, de e döntés ellentétes a Pp. 279. §-ának (1) és (3) bekezdéseivel is.

[42] Az otthoni ápolás-gondozás járadéka körében előadta, hogy az erre vonatkozó marasztalási szándék az indokolás [286] és [287] bekezdései alapján azonosítható azzal a rendelkezéssel, hogy annak megfelelő havi 10 000 Ft-os összegben kísérő közlekedési többletköltsége címén kötelezte az alperest. Ezen ellentmondás bizonyára a rendelkező részt terhelő elírás miatt áll fenn azzal, hogy az elsőfokú bíróság e vonatkozásban sem rendelkezett a 2024. január 1-jétől járó összeg utáni kamatkövetelésről.

[43] A jövedelempótló járadékot illetően azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a garantált bérminimum alapulvételét találta elfogadhatónak, és az alperes számszaki levezetésének figyelembevételével rendelkezett a marasztalásról. Az alperes nyilatkozata azonban csak a 2015-2018. évekre tartalmazott levezetést, illetőleg a 2019. és 2020. évekre tett havi 57 239 és 64 074 Ft-ra vonatkozó elismerő nyilatkozatot. Ezzel szemben ő a részletesen kidolgozta az álláspontját mind a bér, mind a rokkantellátás összegének rendszeres változása kapcsán, ezért nem elfogadható az alperesi álláspont és az arra alapított elsőfokú döntés, mert elfogadva az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a garantált bérminimum figyelembevételére, úgy folyamatosan figyelemmel kell lenni annak az éves rendszeres emelkedésére, amelyet az alperes és az elsőfokú bíróság is elmulasztott. Emiatt az ítélet indokolása hiányos és összegét tekintve részben nem elfogadható. Amennyiben elfogadjuk a garantált bérminimumra alapítva a keresetvesztés számítását, az alperes számításai 2021-től nem helytállóak, és amely a fellebbezésben részletezett számítások szerint a fellebbezési kérelemben megjelölt összegeket eredményezi. Idézve a Pp. 279. §-ának (1)-(3) és 341. §-ának (1) bekezdéseit előadta, hogy a döntés nem felel meg a bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó szabályoknak, az elsőfokú bíróság csak elfogadta az alperes hibás számítását. E döntés ellentétes önmagával is, hiszen az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a garantált bérminimum az alapja a keresetvesztés mértékének. Az elsőfokú bíróság azonban ismételten elmulasztotta jogi érvelésének és ellenőrizhető számításainak rögzítését. Emellett a 2024. január 1. napjától folyósítandó járadék vonatkozásában kamatfizetésről ismételten nem rendelkezett. Megsértett jogszabályhelyként ismertette továbbá a Ptk. 6:522. §-ának (1)-(2) és a 6:527. §-ának (1)-(3) bekezdéseit, a 6:532. §-át, a 6:535. §-ának (1) bekezdését, a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 12. §-át, a 13. §-ának (1)-(3) bekezdéseit, a 27. §-át, a 28. §-ának (1)-(3) bekezdéseit, valamint a Pp. 263. §-ának (1), a 279. §-ának (1) és (3), a 341. §-ának (1), illetőleg a 346. §-ának (4) és (5) bekezdéseit.

[44] Az alperes a fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a marasztalásának leszállítását a lejárt követelések körében az alábbiak szerint: a kórházi élelemfeljavítás 260 000 Ft-ra történő mérséklését, a rehabilitáció jogcímén történő kötelezésének mellőzését, a kórházi kezelés során felmerült gondozási többletköltség 80 000 Ft-ra történő leszállítását, az otthoni ápolás, gondozás költségének 410 000 Ft-ra történő mérséklését, a háztartási és házkörüli kisegítés költségének 636 558 Ft-ra történő csökkentését, a kísérő közlekedési többletköltségének 358 400 Ft-ra történő leszállítását, a fürdőszoba átalakításának költsége címén előterjesztett követelés elutasítását. A jövőbeni járadékok vonatkozásában az alábbiak szerint kérte a kötelezésének leszállítását: a rehabilitációs járadék esetén elsődlegesen a követelés elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg havi 16 000 Ft-ra történő leszállítását, a gyógyszer, gyógyászati segédeszköz járadéka esetén elsődlegesen a követelés elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg havi 5000 Ft-ra történő leszállítását, a közlekedési járadék esetén elsődlegesen a követelés elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg havi 16 000 Ft-ra történő leszállítását, a háztartási és házkörüli járadék esetén a marasztalási összegnek a lakóhelyül szolgáló ingatlan kapcsán havi 10 320 Ft-ra történő leszállítását, a felperes személye körüli kisegítés járadék esetén (bár ilyen marasztalást az ítélet nem tartalmaz) elsődlegesen a követelés elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg havi 8000 Ft-ra történő leszállítását. Kérte a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását is.

[45] Sérelmezte, hogy a rendelkező részben egyes kötelezéseire (háztartási és házkörüli kisegítés, kísérő költsége) kétszer került sor, de általánosságban a bizonyítás eredményének mérlegelését is, emellett az indokolás nem felel meg a Pp. 346. §-ának (4) és (5) bekezdéseiben foglaltaknak, mivel több megítélt tétel továbbra sem tartalmaz semmilyen tényszerű számszaki levezetést, tételes számítást, így részletes indokát sem adja annak, hogy az ítélet rendelkező részében megállapított marasztalási összegeket hogyan, milyen számítás alapulvételével állapították meg, amely miatt az elsőfokú bíróság által végzett számítás megalapozottsága nem ellenőrizhető, de a mérlegelés körülményei sem.

[46] Utalva arra, hogy a rendelkező rész számítási hibát is tartalmaz a kamatfizetés tőkealapját illetően, tételesen az alábbiakat nehezményezte:

[47] A kórházi élelemfeljavítás vonatkozásában a felperes az elszámolt napok számát nem igazolta, amelyet a korábbi hatályon kívül helyezett ítéletében az elsőfokú bíróság is ekként állapított meg, majd annak ellenére, hogy e vonatkozásban nem történt további bizonyítás, bizonyítatlan maradt, hogy a felperes hozzátartozói a kórházi tartózkodása minden napján meglátogatták a felperest, és minden nap vittek neki 2000 Ft értékű zöldséget és gyümölcsöt, de az ítéletből nem állapítható meg az sem, hogy az elsőfokú bíróság az elszámolt napok számát mi alapján határozta meg 261-ben. Álláspontja szerint legfeljebb a két-háromnapos látogatás fogadható el, mert életszerűtlen, hogy a felperes napi szinten elfogyasztott 2000 Ft értékű gyümölcsöt vagy zöldséget, ezért ez a felperesi igény a követelés megalapozottsága esetén maximum 130 napra számolható el 260 000 Ft összegben.

[48] A rehabilitáció költsége körében fenntartotta, hogy a felperes az itt értelmezhető szolgáltatásokat a társadalombiztosítás által finanszírozott ingyenes ellátás keretein belül is igénybe tudta volna venni, de a követelés összegszerűségét sem bizonyította, az elszámolás módjára pedig az ítélet semmilyen indoklást nem tartalmaz.

[49] A kórházi ápolás kapcsán is előadta, hogy a felperes nem bizonyította e kárának összecszerűségét, továbbá az elsőfokú bíróságot kötötte a jogerős részítélet azon megállapítása, hogy a felperest e címen 80 000 és 100 000 Ft közötti összeg illetheti meg, emellett az elsőfokú ítélet e vonatkozásban sem tartalmaz indokolást az elszámolás módjára.

[50] Az otthoni ápolás, gondozás költségével kapcsolatban is fenntartotta, hogy a felperes nem bizonyította annak összecszerűségét, ezért csak az általa elismert 410 000 Ft-ban marasztható.

[51] A háztartási és ház körüli kisegítés költségével kapcsolatban is sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet semmilyen számítást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a megítélt összeg pontosan milyen tételekből áll, ennek megállapításakor az elsőfokú bíróság milyen tényeket, bizonyítékokat vett figyelembe, milyen számítást alkalmazott. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette továbbá a felperes által hasznóbérelt tóparti ingatlant is, amelynek kapcsán változatlanul sérelmezte, hogy ezt az ingatlant felperes a balesetet követő 3 év elteltével bérelte, ismerve és tudva aktuális egészségi állapotáról, ezért az ezen ingatlannal kapcsolatban felmerülő többletmunkák és többletköltségek megfizetésére jogszerűen nem kötelezhető, mert azok nem állnak okozati összefüggésben a káreseménnyel. Nem bizonyított továbbá ezen ingatlan tekintetében a bíróság által elfogadott 181,4 m² terület sem, ezért legfeljebb – a jogalap megalapozottsága esetén is – csak a M.-i Erőmű Horgász Egyesület által 2024. március 7-én kiadott tájékoztatásában írt 50 m² nagyságú területre lehetne költséget elszámolni. Ezért a felperes igénye csak a lakóhelyeül szolgáló ingatlanra megalapozott, és amelyre a perbeli szakvélemény 2014. – 2022. évekre 795 698 Ft költséget állapított meg, amelyből levonásba helyezve a közrehatás 20%-os összegét, azaz 159 140 Ft-ot, a ténylegesen elszámolható marasztalási összeg 636 558 Ft.

[52] A kísérő közlekedési többletköltségével összefüggésben kifogásolta: sem a kereset, sem az elsőfokú ítélet semmilyen levezetést, tényszerű számítást nem tartalmaz az összecszerűsége vonatkozásában, ezért ez az igény csak az általa elismert 16 000 Ft összegben lehet megalapozott, amely 49 hónapra 784 000 Ft, és amelyből levonva a már kifizetett 336 000 Ft-ot, a fennmaradó 448 000 Ft-ot kell csökkenteni a 20%-os közrehatással számított 89 600 Ft-tal, amely alapján a végösszeg 358 400 Ft.

[53] A fürdőszoba átalakításának költsége továbbra is aggályos szakértői véleményen alapul, mert a jogerős részítéletben előírtak ellenére változatlanul abból a téves feltevésből indul ki, hogy a felperes kerekesszékekkel közlekedik, emellett olyan, a felperes egészségi állapotára vonatkozó orvosi kinyilatkozásokat tett a szakértő, amelyek egyrészt nem tartoznak a kompetenciájába, másrészt tényszerűen megkérdőjelezzik az elfogulatlanságát. Bár az elsőfokú bíróság felhívására a szakértő ismételtén kiegészítette a szakvéleményét, a téves feltevésein továbbra sem változtatott, ezért a szakvélemény továbbra is aggályos, a perbeli adatokkal ellentétes, helyességéhez nyomatékos kétség fér [Pp. 316. §-a (1) bekezdésének a)-d) pontjai], azaz nem képezheti az ítélezés alapját, amelynek és többszöri észrevételei ellenére az elsőfokú bíróság mégis elfogadta azt (a fellebbezésben külön is részletezte a szakértői vélemény kifogásolt megállapításait annak a továbbfejlesztése tükrében). A szakértő teljességgel figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a felperes járőképes segédeszköz nélkül is, az általa elmondottak szerint pedig ahhoz, hogy a jelenlegi fürdőszobát önállóan használni tudja, kizárólag arra van szüksége, hogy oda beépítsenek pár kapaszkodót, kialakítsanak egy

zuhanyozórészt, illetőleg csúszásmentes legyen a járólap. A szakvéleményben megjelölt munkálatok azonban nem ehhez igazodnak, hanem egy teljes felújításhoz (vezetékrendszerek teljes felújítása, fürdőszobaberendezések elbontása, kéménybélelés, kazáncsere, új nyílászárók stb.). Ehhez képest a felperes nyilatkozata alapján csak a meglévő fürdőszoba átalakítása jöhet szóba, amely átalakítás alapján az akadálymentesítéshez elegendő a járólap csúszásmentes kialakítása, a meglévő fürdőkád zuhanykabinra cserélése egy lehajtható ülőkével a kabinban, és 3 vagy 4 kapaszkodó felszerelése. A további munkák indokolatlanok, de jelentős értéknövekedést is eredményeznének. A szakvélemény továbbá azért is aggályos, mert az egyes munkálatoknál bármilyen részletezés nélkül állapít meg összegeket, azonban azt nem lehet tudni, hogy a megállapított összeg pontosan milyen munkákat tartalmaz és pontosan milyen számítás alapján. A joggyakorlat szerint a szakvéleményekkel szemben támasztott követelmény, hogy a szakértőnek meg kell jelölnie a következtetései alapját képező szakirodalmat, a pontos és a felek által is ellenőrizhető számítást, ugyanis a peres felek egyrészt csak ennek ismeretében tudják ellenőrizni a szakvélemény helyességét, másrészt csak ezen tényadatok birtokában tudnak érdemben nyilatkozni a szakvélemény megállapításaira. Vitatta az ítéleti marasztalást abból a szempontból is, hogy az a 20%-os közrehatással csökkentve, de az ÁFA-val növelten szerepel, holott ilyen kiadással kapcsolatos számlát a felperes nem nyújtott be, ezért az ÁFA megítélése a káronszerzés jogszabályi tilalmába ütközik. Azösszezszerúség bizonyítatlansága miatt e kereset elutasítása is indokolt.

[54] A rehabilitációs járadékot illetően sem tartalmaz az elsőfokú ítélet arra vonatkozó indokolást, hogy a felperes által előterjesztett összezszerű követelést mi támasztja alá és azt az elsőfokú bíróság milyen tények alapján fogadta el. Azösszezszerúség bizonyítatlansága miatt a jogalap megalapozottsága esetén a megállapított járadék havi 16 000 Ft-ra történő leszállítása indokolt.

[55] A gyógyszerköltség körében az elsőfokú ítélet rendelkezése ellentmondásos, mert két különböző összeg fizetésére is kötelezi 2024. január 1-jétől, másrészt a jövőbeni kereseti követelés összezszerúségében bizonyítatlan is, különösen mert a felperes részére a jövőben kizárólag fájdalomcsillapító szedése indokolt alkalmanként. Itt is hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet semmilyen indokát nem adta annak, hogy a jövőre megállapított marasztalási összeget mi alapján állapította meg, mi támasztja alá a havi 8000 Ft-ot, ezt az elsőfokú bíróság milyen tények alapján állapította meg. Ezért kérte elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a járadék leszállítását 5000 Ft-ra.

[56] A közlekedési költségek járadéka körében pedig mind a lejárt, mind a jövőre vonatkozó járadékok esetében kétszer marasztalták, emellett előadta, hogy ez az igény a jövőre nézve megalapozatlan, mert a felperesnek nincs szüksége kísézőre (a megismételt eljárásban tartott tárgyalásokra minden esetben kíséző nélkül, saját gépkocsijával érkezett, az emeleten található tárgyalóba egyedül, mindenféle segítség és segédeszköz használata nélkül, saját lábán ment). A követelés megalapozottsága esetén azonban itt is hivatkozott arra, miszerint az elsőfokú ítélet semmilyen indokát nem adta annak, hogy mi alapján határozta meg a jövőre megállapított marasztalási összeget.

[57] A háztartási és ház körüli kisegítés járadékával összefüggésben is hiányolta, hogy az ítéletben semmilyen számítás nincs arra vonatkozóan, hogy a felperes által igényelt havi 32 000 és 36 640 Ft-ból miért 25 000 és 30 000 Ft-ot ítélt meg, fenntartva, hogy e

járadék csak a lakóhely esetében indokolt közrehatással számítva 10 320 Ft összegben, a tóparti ingatlan esetében nem.

[58] Végezetül észrevételezte, hogy bár az ítélet rendelkező része nem tartalmazza, de az indoklás [279]-[288] bekezdéseiben hivatkozás van a felperes otthoni ápolás, gondozás, a felperes személye körüli kisegítés iránti követelésre havi 10 000 Ft összegben, amely szintén megalapozatlan, mert ha a fürdőszoba átalakítása iránti igény jogszerű és megalapozott, akkor figyelemmel kell lenni arra, hogy a felperes csak a fürdésnél szorul a ki- és beszállásnál segítségre, és az akadálymentesített fürdő kialakítása esetén ilyen költsége már nem merül fel. Ezért indokolt ez az igény elutasítása, a jogalap megalapozottsága esetén pedig a járadék összegének havi 8000 Ft-ra történő leszállítása.

[59] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az alperes fellebbezésével támadott rendelkezések helybenhagyását, illetőleg az ő fellebbezésével is érintett rendelkezések körében a fellebbezésének megfelelő ítélet meghozatalát. Ebben részletezte, hogy mely bizonyítékok (ideértve az aggálymentes szakértői véleményeket) támasztják alá az alperes által vitatott igényeit, és előadta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között kellett döntenie, nem kötötték a korábbi másodfokú eljárás keretei.

[60] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte a felperes fellebbezésével támadott rendelkezések helybenhagyását, illetőleg az ő fellebbezésével is érintett rendelkezések körében a fellebbezésének megfelelő ítélet meghozatalát, visszautalva a fellebbezésében foglaltakra és az elsőfokú ítélet e tekintetben helyes indokaira.

[61] A felek fellebbezései részben megalapozatlanok voltak, részben azért nem voltak elbírálhatóak érdemben, mert az elsőfokú bíróság nem tett eleget a jogerős részítéletben adott utasítások túlnyomó részének, ezért az ítélete alkalmatlan volt a teljes érdemi felülbírálatra.

[62] Előre kell bocsátani: a megismételt eljárásban hozott elsőfokú ítélet rendelkező része és indokolása között is olyan mértékű ellentmondás feszül, hogy önmagában az elsőfokú ítéletből, illetőleg annak kijavításából és kiegészítéséből nem volt megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet kiterjed-e a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre [Pp. 341. §-ának (1) bekezdése]. Az elsőfokú bíróság ugyanis eredetileg – csakúgy, mint a jogerős részítélettel elbírált korábbi elsőfokú ítélet esetében – nem döntött a felperes 3 000 000 Ft jogcím nélküli előlegét terhelő kamatkötelezettségről, amelyről a felperes fellebbezését követően kiegészítő ítélettel határozott (és amelyet fellebbezés utóbb nem is érintett). Emellett ugyanakkor a felek fellebbezéseiben jelzett „véltető” elírások ellenére csak a kamatkötelezettség alapját képező tőkeösszeg számítási hibáját korrigálta az ítélet kijavításával. azonban a fellebbezésekben jelzettek ellenére sem kezelte elírásként, hogy kétszer rendelkezett a 2024. január 1-jétől esedékes gyógyszerköltségre alapított járadékról (abból egyszer 2020. január 30-tól számított kamatokkal) havi 5000, illetőleg 8000 Ft összegben, kétszer azonos összegben marasztalta az alperest a 2019-2023. évi háztartási és házkörüli kisegítés járadékában, kétszer rendelkezett a kísérő közlekedési többletköltségének járadékáról mind a 2019-2023. évekre (havi 16 000 és 10 000 Ft), mind a 2024. január 1-jétől esedékes összegre (havi 18 000 és 10 000 Ft), amelyek közül az utóbbiak összegüket tekintve megfeleltethetőek az indokolásban az otthoni ápolás és gondozás címén megjelölt tételeknek

([287] bekezdés). Mindezen következtetlenségektől (illetőleg attól, hogy azok felülbírálat nélkül is korrigálhatóak-e) függetlenül az ítéltábla már itt is utal arra, hogy a fellebbezésekben helytállóan hivatkozottaknak megfelelően e tételek vonatkozásában (is) olyan mértékben hiányos az elsőfokú ítélet indokolása a részítéletben adott konkrét utasítások ellenére, amely a hatályon kívül helyezést vont maga után (az utasítások teljesítésének mellőzése miatt önmagában is).

[63] Az ítéltábla ugyanakkor annyiban korrigálta az elsőfokú ítélet keresetet ismertető részét, hogy a felperes 2024. január 1-jétől nem havi 36 400, hanem 36 640 Ft háztartási és házkörüli kisegítés járadéka iránt terjesztett elő kereseti kérelmet. Másrészt annyiban pontosításra szorult az elsőfokú ítélet „Záró része” is, hogy a Pp. 346. §-ának (7) bekezdésében foglaltak alapján a költségek és illeték viselésével kapcsolatos indokok az ítélet indokolásának a részét képezik.

[64] Az ítéltábla továbbá a jogerős részítéletben már rögzítettekkel egyezően kénytelen megismételni, hogy az elsőfokú bíróság újfent az ítélethozatalig lejárt járadékok összesítése nélkül (azon belül pedig a 2024. október 24-i ítélethozatalhoz képest – az alább részletezettek szerint is – ellentmondásosan elkülönítve a 2024. január 1-jétől esedékes részleteket), egyúttal valamennyi járadékot illetően a teljesítési határidőről való rendelkezést mellőzve kötelezte az alperest.

[65] Az ítéltábla – a hatályon kívül helyezett rendelkezéseket ide nem értve – nem érintette az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét (tisztasági többletköltség, 2018-ig felmerült „keresetveszteség” és a 2019. évi jövedelempótló járadék, valamint a 3 000 000 Ft jogcím nélküli előleg utáni kamatkötelezettség), amelyek kapcsán szintén utalni szükséges azonban arra, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a 2019. évi jövedelempótló járadék teljesítési határidejéről. A jogerős részítéletben foglaltakkal egyezően utalni kell itt is arra, hogy bár emellett a felek az érdemi felülbírálatra alkalmatlan rendelkezések körében is a részítélet megváltoztatását kérték, az általuk az indokolás és a bizonyítás hiányosságai körében megalapozottan hivatkozott lényeges eljárási szabálysértések orvoslása a másodfokú eljárásban nem volt lehetséges, illetőleg észszerű, különös tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a jogerős részítéletben ezzel összefüggésben adott utasításoknak sem (Pp. 381. §-a).

[66] Az elsőfokú bíróság az ítéletének érdemben egyedülként elbírálható rendelkezése: a jövedelempótló járadék körében feltárta a tényállást, és (az alábbi kitételekkel, részben) megalapozott döntést hozott. E döntés indokai a fellebbezésben foglaltak miatt szorulnak az alábbi kiegészítésre. A felperes e keresetének összecszerúságát a képesítései alapján elérhető jövedelemre alapította. Ezzel szemben az alperes az érdemi ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a Ptk. 6:528. §-ának (3) bekezdése alapján a károsult jövedelemkiesését a károsodást megelőző egy évben elért havi átlagjövedelmének alapulvételével kell meghatározni. Az alperes e rendelkezés alapján ugyan a perben érintett időszak egy részére kiszámította, hogy mely összegben nem ellenzi a kereset teljesítését, amellyel szemben azonban a felperes – a keresetet meg nem változtatva – csak arra hivatkozott, hogy a tényleges keresményének (a garantált bérminimumnak) megfelelő számítás „súlyosan méltánytalan” lenne rá nézve, és eshetőleg keresetként [Pp. 173. §-ának (2) bekezdése] másodlagosan nem kérte az alperes ezen alapuló marasztalását. Ennek megfelelő tény- és jogállítást sem tett az elsőfokú eljárás során, hanem csak a fellebbezésében

– elfogadva az elsőfokú ítélet alperesi ellenkérelmen alapuló indokait – kérte az alperesnek a tényleges jövedelme alapulvételével történő marasztalását és tette meg az ezzel kapcsolatos egyes állításait. Ez alapján pedig a fellebbezési érvelésével szemben az elsőfokú bíróság a Pp. 342. §-ának (1) és (3) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően, a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között döntött, amely döntése nem terjedt ki olyan jogra, amelyet a felperes a perben nem állított. A felperes fellebbezése az, amely emiatt a másodfokú eljárásban meg nem engedett keresetváltoztatást [Pp. 373. §-ának (1) bekezdése] tartalmaz. Az ítéltábla ezért részítéleti rendelkezéssel helybenhagyta az elsőfokú ítélet e rendelkezését [Pp. 383. §-ának (2) és (4) bekezdései], amelynek a 2023. december 31-ig esedékes járadékot terhelő kamatkötelezettségét illetően a fellebbezés sem vitatta az elsőfokú ítéletet. Az ítéltábla azonban itt is kénytelen jelezni, hogy az elsőfokú bíróság e marasztalás teljesítési határidejéről sem rendelkezett.

[67] Annak rögzítése mellett, hogy az érintett ítéleti rendelkezések nem tartalmazzak teljesítési határidőt, a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet a 2024. január 1-jétől esedékes járadék kamatkötelezettségét tekintve ellentmondásos, és nemcsak a jövedelempótló, hanem valamennyi járadék esetében. Az elsőfokú ítélet rendelkező része szerint ugyanis az elsőfokú bíróság egyik 2024. január 1-jétől esedékes járadék esetében sem rendelkezett kamatfizetési kötelezettségről, amelynek részben megfelelően az egyes tételek indokolásánál (pl. [267], [273] bekezdések) utalt is arra, hogy ekkortól nem illeti meg kamat a felperest. Ennek és önmagának is ellentmondva azonban a 2024. október 24-én meghozott ítélet indokolásának [297] bekezdése szerint a 2024. január 1-jétől megítélt járadékok esetében a felperest nem illeti meg kamat, azonban a „de facto lejárt járadékgigény vonatkozásában (...) kamat megfizetésére is kötelezte az alperest.” Ahogy azonban az ítéltábla már a jogerős részítéletben is rögzítette, az elsőfokú bíróság a korábbi határozatában is anakronisztikusan kezelte a már esedékes, azaz lejárt követelés (Ptk. 6:532. §-a) és a jövőben felmerülő károk [Ptk. 6:527. §-ának (2) bekezdése] kérdését (az ítélethozatal időpontjáig esedékes kártérítés ugyanis lejártnak minősül, amely viszonylatban nem értelmezhető az elsőfokú bíróság által háromféleként hivatkozott „lejárt”, „de facto lejárt” és „de jure lejárt” követelés). Ez alapján pedig a felperes megalapozottan sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság döntése ellentmondásos, s az elsőfokú ítélet rendelkezése és indokolása ellentétben állnak egymással, amely a már a jogerős részítéletben is részletezettek szerint a másodfokú eljárás során nem orvosolható (Pp. 381. §-a), ezért az ítéltábla e vonatkozásban hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet. A Pp. 346. §-a (3) bekezdésének első mondata szerint ugyanis a rendelkező rész tartalmazza a bíróság döntése szerinti rendelkezést, míg a (4) és (5) bekezdések alapján az indokolás egyebek mellett a bíróság által megállapított tényeket, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, a jogi indokolás körében pedig az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Ezen ítéleti rendelkezések és az indokolás ellentmondásossága miatt nem állapítható meg azonban, hogy az elsőfokú bíróság valójában milyen meggyőződésre jutott a 2024. január 1-jétől az ítélet meghozataláig esedékesé vált valamennyi járadékot terhelő kamatkötelezettség körében, amely ezért alkalmatlan az érdemi felülbírálatra.

[68] A további, fellebbezéssel érintett kárigények mindegyikének mikénti elbírálását illetően rögzíthető, hogy a felek a fellebbezéseikben megalapozottan hivatkoztak arra, hogy

az elsőfokú ítélet indokolása továbbra sem felel meg a Pp. 346. §-a már hivatkozott (4) és (5) bekezdéseiben foglaltaknak. A már a jogerős részítéletben is hasonlóan rögzítetteknek megfelelően ugyanis az elsőfokú bíróság nem tesz eleget indokolási kötelezettségének azzal, ha ismerteti a pertörténetet (ideértve a büntetőeljárás pertörténetét is, illetőleg azt jórészt szükségtelenül teszi, különös tekintettel a jogerős részítéletben már elbíráltak miatt), valamint a felek kapcsolódó kérelmeit és nyilatkozatait, majd utalva arra, hogy minden bizonyítékot mérlegelt egyenként és összességében is, kiválasztja valamelyik fél álláspontját, illetőleg a döntése részletes indokainak ismertetése nélkül ellenőrizhetetlenül rendelkezik valamely kereset megalapozottságáról. Az indokolás adja ugyanis a határozat meggyőző erejét és – az alperes által is hivatkozott – ellenőrizhetőségét (ideértve a számszaki ellenőrizhetőséget is), amely alapján magából az indokolásból kell megállapíthatónak és levezethetőnek lennie, hogy a bíróság mely tények, bizonyítékok és jogszabályok (ideértve a bírói gyakorlatot is) alapján bírálta el a keresetet ténybelileg, jogalapjában és összepszerűségét tekintve is. Ez nem zárja ki (sőt: a kereset és az ellenkérelem korlátai között szükségszerű), hogy az elsőfokú bíróság végül egészben vagy részben egyetértson valamelyik fél tény- és jogállásaival, valamint jogi érvelésével; ez azonban nem mentesíti az alól, hogy részletezze a döntésének indokait. Az ítéltábla a jogerős részítéletben ezért írta elő az elsőfokú bíróságnak, hogy az érdemi döntés megalapozására eleget kell tennie az indokolási kötelezettségének, amely indokolásnak összhangban kell lennie a meghozott döntéssel, és rögzítenie kell, hogy az elsőfokú bíróság miként értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, abból milyen tényeket állapított meg, továbbá hogy milyen tények, bizonyítékok és számítás alapján, mely jogszabályhelyekre tekintettel hozta meg döntését, illetőleg valamely nyilatkozatot vagy bizonyítást milyen okból mellőzött. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróságnak részletesen ki kell mutatnia az ítéletében valamennyi vitatott kártétel esetében a felperes adott vagyoni károsodásának összetevőit, ideértve annak egységnyi és összességében meghatározott értékét, és hogy ezt mely, részletesen értékelt bizonyítékok alapján fogadta el (a felmerülését és az összepszerűséget illetően is) az adott összegben: pl. a gyógyszerköltség esetében milyen bizonyítékok alapján mely (nevesített) gyógyszerek szedését fogadta el, illetőleg nem fogadta el a káreseménnyel okozati összefüggésben állónak, azok szedése ellenőrizhető számításokkal is kimutatva melyik időszakban (járadék esetében havi bontásban) és milyen mértékben (pl. hány doboz) volt szükséges, és amelynek ellenértékéként milyen egységárat fogadott el, ugyancsak mely bizonyíték alapján, és mindezek matematikailag is ellenőrizhető módon (szükség esetén összesítve is) mennyiben teszik alapossá a kárigényt (a továbbiakban együtt úgy is mint: elszámolás). Mindezek hiánya ugyanis – a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai mellett – változatlanul alkalmatlanná teszik az elsőfokú ítélet e részeit az érdemi elbírálásra. Ezen túlmenően ugyanakkor az ítéltábla utal az alábbiakra is az egyes kártételeket illetően.

[69] A kórházi élelemfeljavítás körében amellet, hogy az elsőfokú bíróság nem adta bizonyítékokkal alátámasztott és matematikailag is ellenőrizhető indokát annak, hogy mi alapján határozta meg 261 napban a kórházi látogatások napjainak számát, annak sem adta indokát, hogy ez miként viszonyul ahhoz, hogy a jogerős részítélet e tekintetben is anyagi jogerővel rendelkező megállapítása [Pp. 360. §-ának (1) bekezdése] 280 látogatást rögzít. Bár az indokolás utal az orvosszakértői véleményre és több tanúvallomásra is, azokat nem részletezi abból a szempontból, hogy mennyiben támasztják alá az összepszerűséggel kapcsolatos döntését, azaz hogy azokból miként jutott a matematikailag szintén nem levezetett 405 600 Ft-os végösszeghez. Az ítéltábla – az alább részletezettekre is figyelemmel – hangsúlyozza, hogy a jogvita immáron az alperesi fellebbezésben elismert 260 000 Ft és a felperesi fellebbezéssel sem támadott 405 600 Ft között rögzült.

[70] A rehabilitáció többletköltsége körében (amellett, hogy az indokolás nem rögzíti, hogy mely kezelést, hány alkalommal, milyen egységnyi és össz-ellenérték mellett fogadott el és ténylegesen mely, azt az összecszerűségét tekintve is alátámasztó bizonyíték mellett fogadta el) az indokolás rögzíti az alperes jogalapot is vitató védekezését, amely szerint e kiadások azért nem fogadhatóak el, mert azokat a felperes ingyenesen, a társadalombiztosítás terhére is igénybe vehette volna. Az elsőfokú ítélet indokolása azonban csak azt nyilatkoztatja ki, hogy ez a körülmény nem mentesítheti az alperest a kártérítési felelősség alól, de – az indokolási kötelezettségét megszegve – mellőzi az erre vonatkozó indokolást. Az elsőfokú bíróság továbbá utalt ezzel összefüggésben arra is, hogy a rehabilitációs többletköltség mint kár a kiadások tényleges megfizetésétől függetlenül is szükségessé vált, ezért az igény jogalapja fennáll. Amellett, hogy az igény jogalapját – a társadalombiztosítási kérdések függvényében – az alperes sem tette vitássá, e kiadás (ide nem értve, ha nem járadékszerűen, hanem ténylegesen felmerült alkalmi költségek megtérítéseként érvényesítik) költségpótló járadékként viselkedik, ezért – ellentétben pl. a fürdőszoba átalakításának költségével – annak a vizsgálatának van jelentősége, hogy rendszeresen, időszakonként visszatérően jelentkező (azaz valós anyagi kiadásként mutakozó) költségekről volt-e/van-e szó (BH2025. 111).

[71] A kórházi kezelés során felmerült gondozás költsége körében (az elszámolás ugyancsak lényegében teljes hiánya mellett) az elsőfokú ítélet indokolatlanul, de önmagának is ellentmondva mellőzte annak figyelembevételét, hogy a jogvita e vonatkozásban a jogerős részítélettel elbírált körben 80 000 és 100 000 Ft közötti összegre szűkölt, és kötelezte az alperest 296 000 Ft megfizetésére. Amellett ugyanis, hogy más kártételeknél viszont figyelemmel volt e korlátokra ([165] és [268] bekezdések), nem mellőzhető annak a figyelembevétele, hogy az ítéltábla felülbírálati jogkörének milyen korlátai voltak a jogerős részítélet meghozatala során. A Pp. 370. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésekben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja; ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdésének a)-d) pontjaiban megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Figyelemmel arra is, hogy az ítéltábla az érdemi tárgyalási szaktól kötelezte új eljárásra az elsőfokú bíróságot, a jogerős részítélet hatályon kívül helyező rendelkezése sem terjeszkedhetett túl a korábbi fellebbezési kérelmeken és ellenkérelmeken.

[72] Ahogy a Kúria már több határozatában részletesen kifejtette (Pfv.I.20.767/2023/8. és Pfv.I.20.215/2023/4. számú határozatok), a Pp. 369-370. §-ainak szabályozása, valamint a Pp. törvényjavaslatának e rendelkezésekhez fűzött indokolása alapján a fellebbezés – főszabály szerint – teljes átszármaztató hatályú rendes perorvoslat, amelynek következtében az elsőfokú bíróság hatásköre teljes egészében átszáll a másodfokú bíróságra, így az ugyanolyan jogkörben jár el, mint az elsőfokú bíróság: az ügy érdemében dönt és maga hozza meg a törvénynek megfelelő határozatot. A másodfokú bíróság azonban a jogszabálysértéseket főszabály szerint csak kérelemre veszi figyelembe [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése], kivételt a kötelező hatályon kívül helyezési okok képeznek, amiket hivatalból kell észlelni és figyelembe venni [Pp. 370. §-ának (2) bekezdése]. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a kérelem korlátai között gyakorolja, amellyel kapcsolatban korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi. A felülbírálati jogkör tehát az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének a joga. A fellebbező félnek kell fellebbezése okát és annak indokait előadnia, ezzel kijelölve a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét. A felülbírálati jogkör

korlátját jelentik a fellebbezés tartalma körében előadottak [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése, 371. §-ának (1) bekezdése]. A Pp. 371. §-ának (1) bekezdését módosító, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény indokolása alapján a módosítás célja a fellebbezés tartalmának pontosítása és egyszerűsítése volt. A módosítást követően a fellebbezésben nem kell megjelölni a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört. Elegendő feltüntetni, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül, valamint meg kell jelölni azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja. A módosítás kellően tág teret kívánt adni a másodfokú bíróságnak ahhoz, hogy a kérelemhez mérten ki tudja választani, milyen körben és korlátok között gyakorolhatja felülbírálati jogát, egyúttal arra is megfelelő garanciát kívánt nyújtani, hogy a másodfokú bíróság ne terjeszkedjen túl a felülbírálat lehetséges keretein (Kúria Pfv.I.21.274/2023/5. számú határozata).

[73] Ugyanez a felek oldaláról megközelítve a rendelkezési elv [Pp. 2. §-ának (1) és (2) bekezdései] alapján az alábbiakat jelenti a bírói gyakorlat szerint. A fellebbezési kérelem tartalmának kialakításával gyakorolt rendelkezési jog korlátozza a másodfokú bíróság döntési lehetőségeit is: a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálhatja az elsőfokú bíróság jogi álláspontjának a helyességét, ha a fellebbezés tartalmából sem állapítható meg az, hogy a fellebbező fél e jogi álláspontot milyen okból tartja jogszabálysértőnek (BDT2022. 4546.). Az elsőfokú bíróság – e kártétel körében kifejtett – álláspontjától eltérően ezért kell jelentőséget tulajdonítani annak, hogy a jogerős részítélet alapját képező (illetőleg immáron a jelen) másodfokú eljárásban miként szűkültek a jogvita keretei.

[74] Az otthoni ápolás és gondozás körében (a rendelkező résszel való összhang hiánya és az elszámolás ugyancsak lényeges hiányosságai mellett, ideértve akár az egységár kérdését is) az elsőfokú bíróság annak sem adta indokát, hogy miért tért el attól a szakkérdésként megválaszolt peradattól, hogy a felperes a felépülése során egyes időszakokban eltérő időtartamban szorult kiegészítésre.

[75] A háztartási és ház körüli kisegítés költsége körében (a már rögzített kétszeri marasztalás mellett) az elszámolás lényeges hiányosságai közül annak a hangsúlyozása szükséges külön is a jogerős részítéletben már rögzítettekkel egyezően, hogy bár az elsőfokú bíróság hivatkozott az ezzel kapcsolatban beszerzett igazságügyi mezőgazdasági szakértői szakvéleményre, annak a lényeges, általa is elfogadott megállapításait nem ismertette, hanem csak azt rögzítette, hogy a szakértői vélemény melyik oldalán és mellékletében rögzítette a vonatkozó számítást, ennek függvényében pedig továbbra sem indokolta meg, hogy milyen számítás alapján rendelkezett e marasztalásról.

[76] Az elsőfokú bíróság a jogerős részítéletben adott utasításnak megfelelően indokát adta annak, hogy ennek részeként miért találta okozatosnak a felperes által a káreseményt követően 3 évvel bérelt tóparti ingatlanra eső költséget is. Az alperes ezzel szemben arra hivatkozott a fellebbezésben, hogy e költségek a káreseményhez képest utólag, az egészségi állapotának ismeretében kötött szerződésre tekintettel nem állnak okozati összefüggésben a káreseménnyel. Azt azonban nem tette vitássá a fellebbezésben, hogy ehhez képest az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás, illetőleg a jogi indokolás szerint többlételemű állítás elemet jelent, hogy a felperes már a káreseményt megelőzően, még az édesapja haszonbérleti jogviszonyával érintett időszakban is használója, egyben karbantartója

volt ezen ingatlanak, és e haszonbérleti jogviszony bérloői jogosultságát megörökölve állnak fenn jelenleg már bérloői kötelezettségei a káreseményt megelőzően és jelenleg is a szabadidős tevékenységének teréről szolgáló bérleménnyel kapcsolatban (pl. az elsőfokú ítéletben is hivatkozott M. Gy. és A. M. tanúk vallomásai a 12.P.20.0../2019/16. számú jegyzőkönyv 4. és 7. oldalain). Így bár az alperes fellebbezése részben tényszerű, mivel maga sem tette vitássá az okozatosságot megalapozó tényeket és az elsőfokú jogi érvelést, a fellebbezés e tekintetben nem lehetett alapos a felülbírálat már említett korlátai miatt. Ettől függetlenül a teljesség kedvéért szükséges annak rögzítése, hogy a kártérítés mint jogintézmény célja a károsultat olyan helyzetbe hozni, mintha a káresemény nem történt volna meg, a felperes pedig a káreseményt megelőzően ezen ingatlannál gyakorolta a szabadidős tevékenységét, annak időszakos karbantartásával, amely helyzet reparálását szolgálja a korábban családi alapon, jelenleg már szerződéses jogviszony alapján történő ingatlanhasználat. Ennek megfelelően a felperes megalapozottan tart igényt a tényleges karbantartás térmértékéhez igazodó kártérítésre is.

[77] A kísérő közlekedési többletköltsége körében is megalapozottan sérelmezte az alperes, hogy az ítélet semmilyen alátámasztott indokot és levezetést nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mely tények és milyen bizonyítékok alapján állapította meg a „lejárt” követelés esetében a havi 25 000 Ft összegű járadékot.

[78] Az alperes (részben) megalapozottan támadta a fürdőszoba átalakításával összefüggésben történt marasztalását is a kiegészített műszaki szakértői vélemény aggályosságára hivatkozásával. Elöljáróban annak rögzítése szükséges, hogy bár az építész szakértő nyilvánvalóan a kompetenciáját meghaladóan prognosztizálta a felperes egészségi állapotának várható romlását, és ehhez mérve aggályos a szakvélemény arra vonatkozó része, hogy a jelenlegi fürdőszoba – a felperes káreseménnyel okozatos állapotához való – átalakításának vagy – a jövőben esetlegesen várható állapotához igazodó – új fürdőszoba kialakításának van-e helye. Ez azonban önmagában nem feltétlenül jelenti azt is egyben, hogy a szakértő a kompetenciájába tartozó kérdéseket elfogultan válaszolta meg, amelyre vonatkozóan a szakértő esetleges kizárására irányuló kérelmét az alperes a megismételt eljárásban terjesztheti elő [Pp. 301. §-ának (3) bekezdése].

[79] Arra azonban megalapozottan hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság olyan szakértői véleményt fogadott el az ítélezés alapjául, amely túlmutat a kártérítés fent, de a jogerős részítéletben is részletezett reparációs funkcióján. A Ptk. 6:522. §-a (2) bekezdésének c) pontja szerint ugyanis a teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket. Az e jogszabályhely által támasztott szükségesség követelménye a kiadás indokoltságának, arányosságának, célszerűségének és észszerűségének vizsgálatát is megköveteli (Kúria Pfv.III.20.015/2022/4. számú határozata). Az e szempontoknak való megfelelés az, ami a károkozó magatartással az oksági kapcsolatot megteremti (Kúria Pfv.III.20.774/2019/4. számú határozat). E szempontok szerint pedig a nem a káresemény miatt, hanem egyéb, azonban a kárkötelemre nézve közömbös okok (az ingatlan felújításra szoruló állapota) miatt szükséges átalakítások kívül esnek az alperes felelősségén. Ahogy a felperes az alperesi fellebbezésben helytállóan idézett személyes nyilatkozatában maga is rögzítette, ezek a járófelület csúszásmentessége, a szükséges kapaszkodók elhelyezése és a fürdőkád megváltozott helyzetéhez igazodó alkalmatosságra való cseréje. A káresemény okozta megváltozott helyzetének kiegyenlítéséhez szükséges átalakításoktól függetlenül ugyanis, hogy a felperes lakóhelye (nem a káresemény miatt) egyébként felújításra szorul-e a burkolatokat, a

vezetéseket, a fűtést vagy akár a nyílászárókat illetően. Az elsőfokú bíróságnak ezért e szempontok alapján kell gondoskodnia a szakértői vélemény további kiegészítéséről akként, hogy a kiegészített szakértői vélemény alapján tételesen is ellenőrizhető legyen a szakértői kalkuláció (pl. hány m² burkolat bontása stb. szükséges, hány kapaszkodót kell elhelyezni, milyen egységár és összár mellett stb.).

[80] Az ítéltábla kénytelen megismételni a jogerős részítéletben már hiányossággként jelletteket a vonatkozásban is, miszerint az elsőfokú bíróság változatlanul elmulasztotta az azzal kapcsolatos indokolást, hogy az alperes érvelésének megfelelően van-e lehetőség áfa felszámítására a még ténylegesen ki nem egyenlített költség után. Mindezek miatt azonban nemcsak az indokolás, de a bizonyítás hiányosságai miatt sem volt lehetőség e döntés érdemi felülbírálatára.

[81] A rehabilitációval kapcsolatos „járadékigény” kapcsán – az elszámolás ugyancsak lényegében teljes hiánya mellett – az ítéltábla nyomatékosítja azt is, hogy az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban kifejtett álláspontjától eltérően valamely kereset jogalapjának bizonyítása – főszabály szerint – nem vonja maga után az összegszerűség bizonyítottságát. A Ptk. 6:527. §-ának (2) bekezdése szerint ugyanis a jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítésére a bíróság időszakonként visszatérően előre fizetendő, meghatározott összegű járadékot is meghatározhat. E szerint pedig szükséges feltétel e károk (jelen esetben költségek) jövőben is várható visszatérő felmerülése, amely a kereset jogalapjának megalapozottságához képest (azaz, hogy a felperesnél indokolt a rehabilitáció) önállóan értékelendő összegszerűségi kérdés (azaz: ténylegesen a felperesnek ezzel összefüggésben milyen, a jövőben is rendszeresen várható költségei merülnek fel).

[82] A gyógyszerköltség járadékigénye körében (a rendelkező rész már hivatkozott hibája és az elszámolás hiányosságai mellett) a felek fellebbezései alapján annak a hangsúlyozása szükséges, hogy abban a felek álláspontja megegyezik, miszerint a felperes a jövőre nézve (legalább) fájdalomcsillapító szedésére szorul, amelyhez képest az elsőfokú bíróság (az elfogadott gyógyszerekre vonatkozó részletes számításokat is mellőzve) nem adta indokát annak sem, hogy a felperes mely e vonatkozásban, illetőleg egyébként támasztott igényét és miért nem fogadta el.

[83] A közlekedési többletköltség járadéka körében (az elszámolás lényegében teljes hiánya mellett) azt szükséges hangsúlyozni az alperes fellebbezésében is hivatkozottak alapján, hogy a Pp. 279. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. Ilyen peradatoknak minősül, hogy a felperes a megismételt eljárás több tárgyalásán (37., 40. és 61. sorszámú jegyzőkönyvek) is kísérő nélkül jelent meg, amely legalább aggályossá teszi az elsőfokú ítélet ezzel összefüggő megállapításait (pl. hogy a felperes csak a lakóhelyén belül tud gépjárművel közlekedni), és amelynek tisztázása is elmaradt (pl. a felperes nyilatkoztatásával).

[84] Az ítéltábla az otthoni ápolás és gondozás járadéka körében is kénytelen utalni arra (a rendelkező résszel való összhang hiánya mellett), hogy az összegszerűség

meghatározása e vonatkozásban is nélkülözi az azt megalapozó bizonyítékok (pl. egységár elfogadása 1 órára, napra, hónapra stb. mely bizonyíték alapján és mennyiben) és a számszaki levezetés ismertetését, de ugyanez hiányzik a jogerős részítéletben előírtak ellenére a háztartási- és ház körüli kisegítés járadéka körében is.

[85] Az ítéltábla mindezek miatt az elsőfokú ítélet érdemben elbírálnak részét helybenhagyta a Pp. 383. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján, míg az érdemben el nem bírálhatók rendelkezéseit ismét hatályon kívül helyezte a Pp. 381. §-a alapján. Mivel a fent megjelölt hiányosságokat továbbra is részben a bizonyítás, részben az érdemi döntés indokolása során kell pótolni, az ítéltábla újfent az érdemi tárgyalási szaktól kezdve utasította új eljárásra az elsőfokú bíróságot a Pp. 386. §-a (2) bekezdésének d) pontja alapján.

[86] A szükséges eljárási cselekmények a következők:

- gondoskodni kell az építész szakértői vélemény hiányosságainak kiküszöböléséről,
- rendelkezni kell valamennyi kereseti kérelemről (ideértve azok kamatait is), továbbá valamennyi marasztalás esetében a teljesítési határidőről is,
- az érdemi döntés megalapozására eleget kell tenni az indokolási kötelezettségnek, amely indokolásnak összhangban kell lennie a meghozott döntéssel, és rögzítenie kell, hogy az elsőfokú bíróság miként értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, abból milyen tényeket állapított meg, továbbá hogy milyen tények, bizonyítékok és számítás (elszámolás) alapján, mely jogszabályhelyekre tekintettel hozta meg a döntését, illetőleg valamely nyilatkozatot vagy bizonyítást milyen okból mellőzött,
- a jelen másodfokú részítélettel véglegesen elbírált kereseti kérelmekre is figyelemmel kell határozni a perköltség, valamint a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viseléséről, és e döntés indokait is szerepeltetni kell az ítéletben,
- bár a felperes 55. sorszámu beadványában foglaltak alapján részben ismert az alperes előtt is, kézbesíteni kell részére a felperes 8. sorszámu beadványát, és lehetővé kell tenni, hogy arra nyilatkozatot tegyen,
- a megismételt eljárásban hozott érdemi döntés elleni esetleges fellebbezés esetén az iratokat rendezett formában kell felterjeszteni (az adott beadvány – pl. a keresetlevél – mellékleteinek és sorszámozásának követnie kell a fél általi előterjesztés sorrendjét),
- az engedélyezése óta eltelt idő és az időközbeni alperesi térítések miatt felül kell vizsgálni a felperes részére biztosított költségkedvezményt.

[87] Az ítéltábla a jelen részítéleti rendelkezéssel érdemben és véglegesen elbírált felperesi fellebbezéssel összefüggő másodfokú perköltség viseléséről az alábbiak szerint határozott a Pp. 383. §-ának (5) bekezdése alapján. Az érdemben elbírált rendelkezés pertárgyértéke a másodfokú eljárásban (a felperes a legmagasabb összegben havi 102 497 Ft jövedelempótló járadékot igényelt az első fokon megítélt 64 074 Ft-tal szemben, amelyek különbözete 38 423 Ft, és amelynek a Pp. 21. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján számított egyévi értéke: $12 \cdot 38\,423 =$ 461 076 Ft volt, amelyre nézve az alperes pernyertes lett. Az általa a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján felszámított áfa-köteles ügyvédi munkadíj $(461\,076 \cdot 2,5\% \cdot 1,27 =)$ bruttó 14 639 Ft, amelynek viselésére a felperes a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján köteles.

[88] E 461 076 Ft illetékalapra jutó, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. §-ának (1) bekezdése alapján (8% mértékben) számított 36 886 Ft fellebbezési illeték a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad a felperes személyes költségmentessége miatt.

[89] Az eljárás a hatályon kívül helyezett rendelkezéseket tekintve folyamatban maradt, ezért az ítéltábla a Pp. 386. §-ának (3) bekezdése alapján csupán megállapította a hatályon kívül helyezéssel érintett rendelkezésekre jutó (mindkét fél esetében áfa-köteles) ügyvédi munkadíjat. Ennek összegét a R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, valamint a (4) és (5) bekezdései alapján számítható összeghez képest a (6) bekezdés alapján mérsékelt összegben határozta meg, mert bár a felek képviselői részletes beadványokban terjesztették elő fellebbezési kérelmeiket és ellenkérelmeiket, azokban túlnyomórészt a már az elsőfokú eljárás során és a korábbi másodfokú eljárásban is megtett nyilatkozataikat ismételték meg. Az ítéltábla ezért mindkét fél esetében – a R. 4/A. §-ának (1) bekezdésére is figyelemmel – 150 000 Ft-ban határozta meg a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló munkadíjat. Mindezekről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező határozatában.

Az ítéltáblának az Itv. 51. §-ának (1) bekezdése alapján nem kellett ismételtlen rendelkeznie a fellebbezési illetékről, amely azonban nem érinti, hogy az elsőfokú bíróságnak a jogerős részítéletben már megállapított fellebbezési illeték viseléséről is határoznia kell.

Debrecen, 2025. június 5.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró